

Alena Mornštajnová (*1963): Hana (2017)

A. Literární druh a žánr, literárněhistorický kontext, umělecký směr / tvůrčí skupina, údaje o autorovi ve vztahu k dílu;

- B. 1. Doba a místo (děje);
 2. Kompozice;
 3. Hlavní postavy a jejich charakteristika;
 4. Námět, témata, hlavní motivy;
- C. Jazykové zvláštnosti a kulturní souvislosti.

(1) Naklepávala polštář a myslela přitom na svoji matku; moji babičku Elsu, která vždycky říkávala, že postel musí nejdřív pořádně vychladnout a nikdy se nesmí stlát, když je ještě teplá.

Dlaní pohladila bíloupeřinu a pocítila, jak se s ní země zhoupala. Zhluboka se nadechla, narovnála se a vykročila do spíže pro plátěnou tašku. Bylo pondělí, a v pondělí chodívala kupovat čerstvý chléb do pekárny ve vedlejším domě a pár dalších potřebných věcí do krámku pod náměstím.

Nikam jinam nechodila, lidi neměla ráda a nedůvěřovala jim. Jen občas zašla navštívit sestru. Rosa za ní sice chodila skoro každý den, ale měla svůj život, do kterého Hana nepatřila.

Jen na Dušičky e nechala od Rosy přesvědčit a zašla s ní na hřbitov položit kytičku k matčinu hrobu. Proč by tam měla chodit častěji, když nikdo netuší, kde matčino tělo opravdu leží? Jaký smysl má klanět se jménu napsanému zlatým písmem na studeném náhrobku?

(2) Elsa Helerová své dcery milovala, aaaa tom ani jedna z nich nepochybovala, ale držela je zkrátka. Sama pracovala od rána do večera a lelkování netrpěla ani Haně a Rose.

Hana naklonila hlavu ke straně a snažila se zaslechnout, jestli už matka stoupá po schodech. Jaroslav bude čekat, berada by se opozdila- Vidají se málo, protože Jaroslav právě teď slouží v Hranicích, a ještě nikdy spolu nebyli sami, neboť s sebou musí všude vláčet malou Rosu.

Tedy Rosa už vůbec není malá. To jenom maminka si myslí, že potřebuje neustálou péči, a opatruje její jako skleněnou panenku.

(3) „Co se stalo?“ vyhrkla hned ve dveřích.

Elsa se ani neotočila a dál upírala pohled ven, jako by jí zajímali jen lidé křižující náměstí. „Napišu strýci do Anglie a poprosím ho, aby pro nás našel bydlení,“ řekla místo odpovědi.

Haně ujela podlaha pod nohama. Rukou se zachytila stolu. „Ale proč?“

„Proč? Ty se ptáš proč?“ Elsa se odvrátila od okna a Hana si všimla, že má zarudlé oči. „Protože se bojím. Bojím se, že přijde Hitler a vezme nám obchod, jako ho vzal strýci Rudolfovi. Co když nás někdo zbije na ulici jenom proto, že jsme Židovky, jako se to stalo jemu?“ (...)

I Hana si ještě pamatovala blednoucí podlitinu ve strýcově obličejí, ale nechtěla uvěřit, že by se něco podobného mohlo stát i v Meziříčí. „Kdo ví, jak to všechno bylo... A tady přece nejsme v Německu.“

„Zatím. Jestli bude Hitler pokračovat takovým tempem, tak za chvíli v Německu budeme. (...) Není to spíš tak, že tady chceš zůstat kvůli tomu vojákovi, se kterým ses dnes procházela u řeky?“

(4) Hana vzala obálku a strčila ji do kapsy lehkého sáčka.

„Tam to nedávej. Vezmi si kabelku. Ještě to ztratíš a nepojedeme nikam.“

Kdyby Elsa Helerová ta slova nevyřkla, Hanu by nikdy nenapadlo udělat to, co udělala. (...)

Hana vykročila k poště, ale už když sbíhala ze schodů, věděla, že dopis nepošle. Ani ho u sebe neměla, zastrčila ho do stránek Vojny a míru. Tam bude v bezpečí. Elsa by po tak tlusté knize nikdy nesáhla a Rosa četla pořád dokola jen Gabru a Málunku.

Jaroslava sice neviděla dlouhé tři týdny – určitě byl někde na cvičení –, ale při poslední schůzce jí přímo řekl, že to s ní myslí vážně a že se o ni postará.

(5) Jaroslav najednou vypadal unaveně. „Ty to nechápeš, že?“ řekl potichu.

„Co nechápu?“ (...)

Povzdechl si. „Jde o to, že jsi Židovka.“

Hana se nadechla. „No, maminka právě říkala, že když se vezmeme...“

„My se nevezmeme, právě proto, že jsi Židovka. Kde žiješ? Nevšimla sis, v jaké jsi situaci? (...)“

(6) Lidem bylo nepříjemné být svědkem pokořování známých, s nimiž dlouhá léta bydleli v jedné ulici, pracovali ve stejné fabrice a v jejichž obchodech ještě nedávno nakupovali. Teď nebylo dovoleno Židy ani pozdravit, natož se s nimi zastavit na pár slov.

(7) Pak se dveře vagonů začaly s lomozem otvírat, rozlehl se štěkot psů a hlasitý křik: „Schnell! Schnell! Zavazadla nechat ve vagonech!“ (...)

Ženy se tlačily kolem vězeňkyně která na káře rozvázela kyblíky s čajem, vyptávaly se jí, ale ta jen vrtěla hlavou a mlčela.

Truda s krásnýma očimaji pevně chytila za ruku, škubala jí a křičela: „Řekni nám, kam odvedli naše rodiny, pověz, kde jsou naše děti.“

Žena se podívala na ruku, která svírala její vyhublé předloktí, potom zvedla pohled k Trudě a kývnutím hlavy ukázala k tmavému dýmu valícímu se z komínů na okraji tábora. „Spálili je. Všechny je spálili.“

(8) Miřina svatba a stěhování mě zaskočily, ale nemohla jsem nic dělat. Zpočátku mě hodně trpilo, že se vdala za syna Horáčkových, ale po nějaké době jsem zjistila, že spousta událostí a věcí, které se mi kdysi zdály důležité, časem ztratila na významu. Pořád jsem cítila nechuť k Jaroslavovi, ale miřin manžel se mu vůbec nepodobal. Na svatbu jsem nešla, to ne – musela bych vyjít ven alidé by tam na mě zírali –, a tak mě moc překvapilo, když z úřadu přišla Mira se svým manželem za mnou.

„Promiň, teto,“ šeptala mi. „Nedal si o vymluvit.“ Viděla jsem, že je nejistá. Určitě se bála, že zase udělám scénu. Byla jsem vyvedená z míry, a tak jsem se raději ani nezvedla ze židle. Gustav ke mně přisedl. „Přišel jsem vám poděkovat, že jste Miře dala domov.“